

ని రీ క్షణ ము

*

శ్రీ సదాశివ

నందన ఉగాది

1952

తొలి పలుకు

విద్యార్థిగా నున్నప్పుటినుండియుఁ గవిత్వచెప్పువాఁడనేకాని పది మందిముందట నావద్యముల వినిపించుచుఁగూడని చూపుటకుఁగాని సాహసించువాఁడఁగాను. ఈ గుణముండు వలననే కాబోలు నే నేక వికిసిఁ బరిచితుఁడఁగాలేకపోయితిని. గతనంపత్సరమునుండి మిత్రుల ప్రోత్సాహమువలన నాకవిత్వము బ్రకటింప నంకల్పించితిని.

తొలుదొల్ల కీ సాంబశివ శతకమును ముద్రింపఁ జేయవలెనని నా మాతాపితరుల యుద్దేశము. కేవలము భావములపైననే దృష్టినుంచి కవిత్వ లక్షణోల్లంఘన మొనరించుట నాకందుకో నచ్చదు. అదియుఁగాక అపూర్వభావ విలసితములగు నింగీషు, ఉర్దూ కావ్యముల సతిశ్రద్ధతో జదివితిని. వానిలోను లక్షణాతిక్రమణ మొందునుగానరాదు. కావునఁ దొలుత నా కవిత్వలోని లక్షణలోపములను సాధ్యమైనంతవరకుఁ దొలఁగించుకొనవలయునను తలంపున లక్షణవేత్తలును, సాంధ్ర బిల్వణవిరుదాంబతులునగు బ్రహ్మ కీ శిరోమణి కప్పగంతుల లక్ష్మణకాశ్రి గారికి నా శతకమును బంపితిని. వారి ముఖపరిచయము గూడ నాకు లేకున్నను వారు నాయందాదరానురాగములనుజూపి నా పుస్తకమును సమగ్రముగాఁ బరిశీలించి పరిశోధించి, నవరించి నేనెఱుంగని లక్షణనూత్రములనేకాక భావములనుగూడఁ బెక్కింటిని నాకెఱుకపఱచి సాంబశివశతకమును ముద్రింపించిరి.

వారే నా యీ రెండవ పుస్తకమును గూడ నల్లే శమయనక సవరించి తమ యమూల్య గృంథపరిచయ వాక్యములతో ముద్రింపించినారు. వారికి కిష్యభావముతోఁ గృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచున్నాను.

ఈ పుస్తకమునకు వలయు ముద్రణ వ్యయముల భరించి నన్ను ప్రోత్సహించిన కీ కర్నా వేంకటనర్సయ్యగారి విద్యాభిమానము ప్రశంసనీయము. వారికి నేనంతయుఁ గృతజ్ఞుఁడను.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త.

గ్రంథ పరిచయము.

శ్రీ సదాశివగారు దాదాపోక సంవత్సరమునుండి నాకు సాహితీ బంధువులు. భగవతి సరస్వతి మా యిరువురకును మైత్రినిఁ గూర్చినది. ఏకలవ్యశిష్యునిబోలి వారు నన్ను న కయండియే యెంతో కాలము సాహిత్యములోను కవిత్వములోను నాయుపదేశముల నందుచుఁ జక్కని సలక్షణ కవిత సలవఱచుకొని క్రమముగా సుమధురములైన భావములతో, మృదుపదగుంభనముతో, సర్థగాంభీర్యముతో, నుడివోని శయ్యా సారల్యముతోను గవితనల్లుటలో గడిచేటిరి. ఈ కవితాఖండములలోని ప్రతిపద్యమున్ను ప్రతిపదరసస్యందిగానునున్నది. ఈ కావ్యఖండము తెలుఁగుతల్లి కమూల్య హారమై యీ కవికుమారుడు తెలంగాణ కవులలోఁ దలమానికమై వెలయుదురుగాక.

హైదరాబాదు.
౨౦౨౨-౧౯౫౨

ఆంధ్ర విల్లూణ, కిరొమడి,
కప్పగంతుల లక్ష్మణశాస్త్రి

అంకితము

వాణిజీవుర వాస్తవ్యులును, పండిత వీర్యులు సగు
శ్రీ గాదె- సాంబయ్య శావుకారుగారి వగ్గట మునీముగా
బనిచేయుచున్న శ్రీ కర్ణావేంకటూర్పయ్య గారికి.

సదాశివ

శుభాకాంక్ష

- క॥ శ్రీ వల్లభపద భక్తుఁడు
 శ్రీ వేంకటనర్సనాఁ బ్రసిద్ధుండెలమిన్
 శ్రీ వెలయఁగ నివసించును
 శ్రీ వాఁకిడి పురమునందు స్థిరవిభవుండై-
- క॥ సతిపుల్లమ్మయుఁ దానీ
 కృతి భూషంగొనిరి మిగులఁ బ్రీతిదలిర్పన్
 తితిగుణ ధనులగు నీదం
 పతులకు శ్రీ శుండు సకల భాగ్యమొసఁగు

పార్థనము

సీ॥ ద్వాపరంబున భగవత్ప్రకృతిప్రేమ
మఖిగోపజనంబు సరయజేసి,
తస్మయలగుచు మోదంబునవినెడు ప్రే
తలకును వేణునాదంబువినిచి,
ప్రకృతి విరాగానురాగ తత్త్వంబుల
నిల మనుజుళికి నెఱుంగజేసి,
అహంబున నిరుత్సాహియైన కిరీటి
కమలగీతోపదేశము నొసర్చి

నట్టి నీదివ్యమూర్తి సహస్రిశంబు
హృదయముననిల్చి స్మరియింతు మాదమనోధి
నీకృపాదృష్టి నాచయినిల్చి, నల్ప
భంబుజూపి ప్రాప్రము నిరంతరముగృన్థ!

శ్రీ

ని రీ క్షణ ము

1

చ॥ కలదొక యేటియొద్దన నొకా నొకపల్లియ, దానిదాపున
 న్నలదుకుటీరమొండచటఁగాపురముండును వృద్ధుఁడొక్కఁడీ
 మ్ములఁదనకూతుతోడ సతముందన దేశమునకొవసించు వా
 రలతని సుస్వభావము గరంబు నుతించుచు గౌరవించఁగలె.

క॥ ఆతని యేకైక సుతయు
 గీతయనెడు నాఖ్యఁబఠఁగి, కీర్తివడసి, య
 న్యాతీతం బనఁదగు సుగు
 నాతి శయంబొప్ప, సుందరాకృతిఁదనరుల.

క॥ పల్లియలోఁ బుట్టి, పెరిగి,
 పల్లెబ్రతుకు పస నెఱింగి, బాల్యంబుననే
 తల్లినిఁబొసిన యనుఁ గుం
 బిల్ల నతిప్రేమఁ బెనుచు వృద్ధుఁడెపుడుల.

తే॥ గీ॥ పట్టణంబులఁ గలభోగ భాగ్యతతుల
 ననుభవించి యెఱుంగని యాలతాంగి
 తోడులేకయే విహరించు దోటలోని
 తరులతాదులే తోడయి తననుగొలువ.

ఉ॥ ఒక్కడఁ దండ్రుడిసేవనము లోరిమిమైనొనరించు; నొక్కడ
 న్నొక్కువలోవనంబునను-మంబులఁగోయునుదండ్రుఁడొక్కడ
 యొక్కడఁ గీరశారికల-నొయ్యనడాయుచుఁబల్కరించు; వే
 టొక్కడనేటిలోదిరుగు-నొంటిగనావపయిన్మృదంబుగఁ.

తే॥ గీ॥ తేపు మాపులఁ బడవ్వై బీతిమెఱయ
 నేరు దాఁటుచు నాతలి తీరమందు
 నున్న లేమావిక్రిందఁ గూర్చుండి కొంత
 సేపెవరి కోసమో నిరీక్షించు చుండు.

తే॥ గీ॥ ఈ విశాలప్రపంచ మందెంచి చూడ
 వృద్ధపిత యొక్కరుండు దప్ప నితరులెవరు
 లేరు తనవారనందగు వారలనుచు
 నెఱిఁగియును నానిరీక్షణ మెవఁకొఱకొ!

మ॥ ఒకవర్ష రుదినంబునంబురములో-నున్నట్టిసన్నిత్రుచెం
 తకునావృద్ధుఁడుపోవఁగాఁదలచి, గీతంబిల్పి "యోయమ్మ! నేఁ
 టికినామిత్రునిఁ జూచి, మాపటికినిట్లేవత్తు నీవంతమ
 ట్టుకుజాగ్రత్తగనుండు మెవ్వరును లో-దుక లేరునీకిచ్చటఁ.
 క॥ అయిన భయమేమిలేదె

ట్లయినన్నేవ త్తురాత్రియగువఱకును, నీ
 పయిదృష్టినుంచుటకు ప
 ల్లియవారికిఁ జెప్పిపోదులె" మృనియతఁడుఁ.

తే॥ గీ॥ యెప్పుడగినవి చెప్పి, నిశ్చింతఁడగుచు
 నరిగెఁబట్టణమునకు; ననంతరమున
 గీతయును దైనికంబు లొకృత్యములను
 దొంటికిఁగిని నెఱవేర్చి లోటకేగె.

సీ॥ అనిలసంచలితంబులగు శిరోజముల నం
 చితరీతి కొప్పుగఁ జేర్చిచేర్చి,
 అతిసుకుమారంబులగులతాంతంబులఁ
 గోమలాంగుళులచేఁ గోసికోసి,
 పూరేకులను భ్రమణ సారెకుఁబెదవుల
 వ్రాలెడు తేటులఁదోలితొలి,
 మృదుపాదములను బురద నేలలఁబ్రయత్న
 మునఁ బదిలంబుగా మోపిమోపి,
 అలసి కాఁబోలు నా, జవరాలుకొంత
 తడవు విశ్రాంతి గొననొక్క తరువుక్రింద
 నున్న చట్రాతిపైనఁ గూర్చుండి, ప్రకృతి
 శోభఁ బారవశ్యంబునఁ జూచుచుండె.

తే॥ గీ॥ కొంతతడ వల్లెయుండి యా గోమలాంగి
 యినునిగని యేమిదలఁచెనో హృదయమందు
 పరుగుపరుగున నదించేరి, పడవవిప్పి,
 దానినీటికిఁదిగిచి యాసీనయయ్యె.

క॥ ఆనదితీరము వారసి భ
 యానకముగఁ బారుచున్న నైనఁబడవపై
 నానెలఁతుక నిర్భయముగఁ
 దానావలి యొడ్డునేరె, — తత్సమయమునక.

సీ॥ పిల్లఁగోవిని స్వకల్పిత రాగతాళాల
 వరలు సంగీత మవార్యలీలఁ
 బాడుచుఁ బనులకాపరులు పాలమునుండి
 యాలఁదోల్కొని పల్లె కరుగుచుండఁ,

గల కలారవములు గడలనించుచుఁ బక్షు
 లెఱిగొని గూండ్లకు నేగుచుండ
 నర్కుండు ముదిమి మైనపరాశఁదిరుగుచు
 విశ్రమస్థానంబు వెదకుచుండ,
 నవరగిరి శిఖరంబుల నరుణిమంబు
 ప్రబల, వసుమతి కుంభమరాగశోభ
 వరలుచుండఁగ, దౌదౌల మురిపమొప్ప
 రజని వెనుకముందాడుచు రాదొడంగ.

సీ॥ పగలెల్లఁ గురిసి నభంబు పై మేఘము
 ల్బలుచనై యెడనెడఁ బాలుచుండఁ
 బలురకంబుల వాసనలఁ జొక్కిగంధవా
 హుఁడొయారపున్నడ నొప్పుచుండ,
 ననిలుండు తూగుటుయ్యాల లూఁపఁగ నేటి
 యలలెల్లఁదొండవంబాడుచుండ,
 నలలొనరించు నాట్యము మేలవించి ప
 ళ్లులు మంజుగీతము ల్వలుకుచుండ,
 నొంటిగామావి క్రిందఁగూర్చుండి ప్రతిది
 నంబువలె గీత యుక్తిప్త నయనయగుచు
 నెవరి యాగమనమునకో యెదిరిచూచు
 చుండె ; ఊణకాల మారీతినున్న వెనుక,

క॥ నవయావ నాంగుఁ డగునొక
 యువకుఁడు తనదెసకు వచ్చుచుండుటఁ గని యా
 యువతి కడుజడిసి యాతని
 నవలోకించె నతిభీత హరినేక్షణమై.

క॥ ఆయువతీమణి సోయగ

మాయువకుని మానసంబు నాకర్షించెన్
వేయేల నతఁడు తనవాఁ
డేయని భావించె గీత హృదయమునందున్,

క॥ తనస్వప్నంబుల లోపల

ననవరతము వచ్చినిదుర హరియించుచుఁ దా
ననిశంబుఁ బ్రీతీక్షించినఁ
గనరాని యతండువీడె కాయనితలఁచెన్.

క॥ ఇనాఘృ నిరర్థకమను

కొన్న తన నిరీక్షణంబు కొనసాగఁ గనేఁ
డన్నియు సార్థములగుటం
గన్నులఁగని గీత హర్షగర్వితయయ్యెన్.

తే॥ గీ॥ ప్రియులనేత్ర ద్వయద్వయి పెరసి కొన్ని
క్షణములవ్యక్తభంగి భాషణమునల్పె;
హృదయముల దడదడలభివృద్ధి నొందె
గాని తనువులుబెదవులు గదలకుండె.

క॥ ఆతని నేత్రాంతర్గత

మై తగు తారుణ్యపూరమద్భుతలీలన్
ద్యోతితమై కాన్పింపఁగ
గీత వివశయగుచుఁ జూచెఁగ్రీఁగన్నుఁగవన్.

తే॥ గీ॥ ఆతనికన్నులయందు నున్నట్టితేజ

మూపెకు నపూర్వమనితోచ నప్రయత్న
ముగ, తనదు జీవితంబులో మొదటిసారి
తెప్పలాక కొంతకన్నులఁ గప్పకొనియె.

క॥ ఆ. మదిరేతుణచూపుల

లో మైమఱిపొందియునుఁ బలుకఁ జాలక యే
మేమోతలఁచి, యతఁడుతుద

కేమాడక నీటఁజొచ్చియేగుచునుండెన్.

తే॥ గీ॥ గీతయటవిలుచుడి యే యాతఁడేగు

తెరువుగనుచుండనాతఁడ దృశ్యఁడయ్యె
మధ్యనది; యంతనామె యేమాత్రమేని
జాగులేకపడవఁ గొనిజలము జొచ్చె-

తే॥ గీ॥ అతఁడు నీటమునిగి యిటునటు కరములఁ

గొట్టుకొనుచునుండంగ నాశోమలాంగి

పటురయంబునఁ జనుదెంచి పడవనుండి

త్రాఁటినొకదాని విసిరె నూతగజలమున.

క॥ చేతికిఁదగిలిన రజ్జువు

నాతండాతఁగొనియును బ్రయానంబున నె
ట్లోతేలి, పడవనెక్కెను

గీతకరము తనకరమునఁ గీలించివెనన్.

క॥ ఇరువురు దరిజేరి రతఁడు

పరమానందంబు తోడఁబరవశుండగుచున్

గరమనురక్తిన్ “నీమే

ల్మఱవ” ననుచుగీతకేనె నమాయకలీలన్.

క॥ “ ఏ నాడు నదీజలముల

నేనీఁది యెటుంగననిన నీవిదిహాస్యం

బాసని తలంతువేమో !

మానిని ! నీవలన నేడుమరణముదప్పెన్.”

- తే॥ గీ॥ అతనిమాటలలోని తీయందనంబుఁ
దనివి తీఱఁగఁజవిచూచి తలరుఁబోఁడి
సిగ్గునందలవంచెను - చిఱుతనగవు
మోముపై నల్ల నల్లన మోసులెత్త.
- తే॥ గీ॥ కొంతసేపుమానంబుగాఁ గూరుచున్న
పిదపవిజయుండు బలుకు నవ్వెలఁదితోడ
“మగువ ! యీచెంతనున్న గ్రామంబునందు
నే వసించుచున్నాఁడ నింతవరకు.
- తే॥ గీ॥ అచట తలిదండ్రులొద్దించి నట్టిమేడ,
భూములుంగొన్నియున్నవి పూవుఁబోఁడి !
తల్లిదండ్రులు పసినాఁడె తరలిపోయి
రాపులనఁ దగువారు లేరచటనాకు.
- తే॥ గీ॥ ఏవిధంబైన ప్రేమనే నెఱుఁగ నుపరి,
వసుధయందు నెవ్వరును నాపరులేమి,
బ్రతుకుపై రోసి సైనిక భటుఁడనైతి
నొంటిగా నుంటకంటె నిటుత్తమమనీ.
- తే॥ గీ॥ సీదుపరిచయంబు లభింప నేడపూర్వ
మైనజీవితాపేక్ష లీయవనిలోని
భోగభాగ్యము లన్నిటిఁ బొందుకాంక్ష
లుప్పతిలుచుండె నామది నిష్పడిపుడె—”
- తే॥ గీ॥ అనుచు, మానంబుగాఁ గన్నులశుశ్రుణము
లురల, దీనదృక్కులఁ జూచు చున్న గీత
కరములంగేలఁ గీలించి కరుణపెలయ
నామెకురులను దువ్వుచి ట్లనియెనపుడు-

తే॥ గీ॥ “నీదువృత్తంబు నరయఁగా నే మఱచితి
చెప్పమం”చుఁ బ్రశ్నింపంగ నేద జేరి
అశ్రుధారలఁ దుడుచుచు ననియెగీత
గళమునొకఁకొంత సవరించి క్షమముగాను.

తే॥ గీ॥ “వృద్ధపిత దప్పనావార లెవరు లేరు
అతఁడుబాల్యంబు నుండి నన్నధికమైన
ప్రేమతోఁబెంచు చుండఁగాఁ బెరుగుచుంటి
నింతయేనాదు సంగతియంత”, యనఁగ.

సీ॥ అవరసంధ్యారాగ హాసితారుణప్రభా
యుతకరపల్లవం బొక్కసారి,
అమితతేజోర్ధ చంద్రాకృతితోఁ జెలు
వొందు ఫాలతలంబు నొక్కసారి,
కర్ణ భూషా ప్రభాకీర్ణాంచిత కషోల
యుగ్మంబు లెలమిమై నొక్కసారి,
రదన పంక్తిద్యుతి ప్రతిబింబిత ప్రకా
శోవ్యవీంబంబుల నొక్కసారి,
విజయుఁ డతిపవిత్ర) ప్రేమవెలయునల్లు
చుంబనంబొనరించె ; నయ్యంబుజాక్షి
పరవశత్వమునొంది, తద్బాహులతల
ఙ్గోలికఁడేలి యాడెమరాళివోలె.

తే॥ గీ॥ ప్రకృతియంతయు నాయువ ప్రణయలీల
లరసిప్రేమదంబు జెందినట్లయ్యెడలఁచు,
నగుమొగంబుల లేదీవెలెగసి, యప్పు
డెలమి వంగిజోలెలు నమర్పించుచుండె.

ఉ॥ తారకలల్ల నల్లన సుధాకరు చుట్టొకటొక్కటే బయ
ల్దేరుచు, నూత్నదంపతుల తీరుగనుంగొని, స్నేహభావమే
పార, స్మితాననంబుల నభోంగణవీధుల నిల్చిచూడఁ, బ
ద్మారిసుధాంబు బిందులు బ్రీయంబునఁ జల్లుచునుండె

వారిపై

తే॥ గీ॥ చిలిపిచేష్టలఁ దెచ్చెర ల్గులసియపుడు
చెలఁగిసుమనోరజంబు వర్షించుచుండె
తీరములనంటి పారు నదీజలంబు
పొంగిపొరలెను హృదయ ముప్పొంగుకొలఁది.

తే॥ గీ॥ అంతనాతని మిత్రులల్లంత దవ్వు
నుండి, యెలుఁగైత్తి పిలుచుచునుండుటెఱిగి
యధికతర నూత్నసంభ్రమా యత్త చిత్తుఁ
డగుచు ననురాగ మొప్పు నిట్లునునతిండు

ఉ॥ ~~ఈ~~ వనలక్ష్మీసాక్షి, మనమిద్దఱమిచ్చటఁ బెండ్లియాడినా
మో వరవర్ణిని! యిచటనొంటిగ నిగ్విడి తొంటిరేయినే
పోవుచునుంటి; నన్మఱచిపోవకు; మెన్నటికైనవచ్చెదన్
నావిధులంద్యజంపఁడగునా! ననుబంపుముప్రీతితోడుతన్

క॥ అని యోదార్పఁగ, దీనా
ననయయి బాష్పాంబుపూర్ణనయనయగుచున
వ్యసజాయతలోచన యి
ట్లనియె వెలుఁగు రాబ్బడంగ ననుఁగునీతోడన్.

తే॥ గీ॥ “ఎట్టియభిలాషలును లేక, యెట్టిలోప
మును నెఱుంగక, యేకష్టములు దెలియక

శాంతిసౌఖ్యాలగడచు నాజన్మకింక
విరహవేదన గాఢోలు విధియొనర్చె.

తే॥ గీ॥ అల్పవాంఛలు గలహృదయమున, నిన్ను
గాంచఁగాఁబలు వాంఛలు గలిగెనాకు—
రిత్రపుచ్చియు నవి యెల్లఁబ్రీతివీడి
యరుగ నెంతువు నా సౌఖ్యమపహరించి.

తే॥ గీ॥ వలదనం జాలనిన్ను ; నీవలనదోష
మేమిలేదు ; నీత్రోవ నీ వేగుచుండ
మార్గమధ్యంబునందుఁ గర్మవశరీతి
నిన్నుగలసితి ; నెవరినేమున్నదనఁగ !

తే॥ గీ॥ ఎందఱనొ చూచితిని నిటులేల నేడు
నిన్నుజూడఁగ వివశనై యెన్నఁటికినిఁ
దెగని సంబంధ బంధంబు దెచ్చికొంటి
నిదియె దైవ సంకల్పమా నింతనిజము.

కం॥ నీ దర్శనలాభంబు మ
హా దుఃఖమె కొంతకాలమైన నదియె యా
హ్లాదదమగు నీ యనురా
గాదరముల సంస్మరించు నవసరములలోకె”

తే॥ గీ॥ ఆలిడ యమాయకత్వంబు నరసి, యామె
హృదయము గ్రహించి, మిగుల సంప్రీతుడగుచు,
పూరుషుడుగానఁ జిత్తంబు బొదివిపట్టి
తిరిగి యోదార్చె నిటువలె ధీరుడగుచు.

శా॥ “అన్యోన్యంబును కొంతకాలమునశస్యప్రేమమైనుండ నీ
కన్యాయంబుగ నిన్నునన్నున విలంఘ్యంబైనకాలంబు నో
కన్యా! దూరముజేయునేడ; యినదుఃఖంబేలజేలా! సుసా
మాన్యంబీయెడఁబాటు; ప్రేమకిదెనుమ్మా గీటురాయా

రయన్.

తే॥గీ॥ కామవిరహిత సుప్రేమకలితులగుచు
నన్యలభ్యంబుగాని మహాసుఖంబు
గాంతు ప్రియజనుల్ తమ వియోగమునగూడ
నతివ! మన వియోగంబు దుఃఖార్హమగునె!

తే॥గీ॥ బినరఁ బ్రియఃసులెల్ల సంయోగసుఖముఁ
బడయఁజాలరు కాలప్రభావగతిని
ముదిత! కొన్నాళ్ళు మనము సంయోగసుఖముఁ
గాంచలేకన్న మనప్రేమ కొంచెమగునె!

మ॥ అలుకంబూనకు; జన్మజన్మలకునిన్నర్థాంగి గాబొండనే
వలతున్నాననవీరిలిన్పి నినుదివ్యప్రేమరాజిల్లఁబూ
పులఁబూజింతును నేటియీప్రణయమెప్పున్నామనంబందుని
చ్చులుగ్రొత్తై పెనుపొందునాపయినివిశ్వాసంబునుంచం

దగున్.

క॥ నీమధురస్మృతిఁ జేయుచు

మైమఱపునఁ గన్నుమాయ మదిచేక్షణ! నీ

ప్రేమయె నా హృత్కమలము

లో మెలఁగుచు, కన్నుదోయిలో నుండవలెన్.

తే॥ గీ॥ రేలనొంటిగ నేదెరుఁచువేళ

నాదు స్వప్నాల దేవకస్యవలెవచ్చి

నాట్యమాడుచు, నవ్వించు, నన్నుగూడ
రహిని నవ్వింపు మెపుడు నా ప్రణయదేవి !

క॥ సారంబు లేమి గడువే
సారితి జీవితములోనఁ జంద్రానన! నీ
హారామృత ధారలమన
సారగురియు శుష్కమానసాంగణ మందున్.

క॥ వారము దినములలోనిను
జేరఁగఁజనుదెంతు ; నేనుజేసినబాసల్
మీఱనెపుడు ; నాకొఱకై
నీరజముఖ ! చూడుమిచట నిల్చికరుణమై.

తే॥ గీ॥ ఈ తరువుకడ, నీ సెలయేటిదరిని
నీయుపవనాంతరంబున నేకతమున
నిన్నుదర్శించి భాషింపనేడలఁతు,
వనిత ! నాముద్దు చెల్లింప వలయుఁజుమ్మ.

క॥ జనకుని యనుమతి నెట్లులై
నను బడసి యొసంగు దర్శనంబును; నే వ
చ్చిన వెనుక భావిజీవిత
మునుగూర్చి తలంచుదము; ప్రపుల్లార్జముఖి!"

తే॥ గీ॥ ఈ పగిదిఁ బ్రియురాలి ననేకగతుల
నూరడించుచు నుండఁగా జేరవచ్చి
రచటి కాయని నవయస్కు లంత గీత
యొదిగి నిలుచుండె నొకపూల పొదమఱుగున.

క॥ అరుదెంచిన హితుల విజయుఁ
డరుదారఁగ గౌరవించి, యాయమలోడన్

బరిచయముం జేయించెను—

పరమాహ్లాదము వారు “భద్రమె?” యనినఁ.

తే॥ గీ॥ అతఁడు నదిలో మునుంగుట యాదిగాఁగ
లట్టి వృత్తాంతములు సెప్ప, సంతివారు
సంభ్రమంబునఁ దమ కృతజ్ఞతలఁ దెల్పి
యాపెకు నమస్కరించిర, సంతరమున;—

తే॥ గీ॥ కొంతవడి మాటలాడి, యా కోమలాంగి
సెలవుగొని, యుద్ధమందునఁ జేరు కాంక్ష
దెల్పి, విజయునితోడ నదిందరించి,
యరుగుచుండిరివారు రయంబు మెఱయ.

షట్పాదగీతి : హితులఁగలిసి, ప్రేయసి యనుమతినిఁ బడసి,
మనసు వెనుకకు, కాళ్ళు ముందునకు సాగ
విజయుఁడు పురోన్ముఖుండయి వెడలుచుండె-
నతఁడు దృక్పథమును బాయునంతదాఁక
కనులు శ్రావణమాస మేఘములఁబోల
గీత యట నిలుచుండి వీక్షించుచుండె—

క॥ పారము గడచిన, విజయుఁడు
 సేరకాఁడాయె, - గీతచిత్తమునంతే
 పారెక విచార ; మయినక
 దా రాగలఁడంచుమదిని దలచెదృఢముగాక.

తే॥ గీ॥ విజయుఁడరిగిన మీఁదట విహ్వలాత్మ
 తండ్రికెన్నఁడు దెల్పుదు తనమవృత్త
 మతని మనమున వేదనయగునటంచు
 భీతిలజ్జలు పెనగొని బిగియఁబట్టె.

తే॥ గీ॥ ఎల్లియోనేఁడొ విజయుఁడే యేగుదెంచి
 తావచ్చించును జరిగిన తంత్రమెల్ల
 నన్నిటనతండుదగినవాఁడగుట జనకుఁ
 డతని సంభావితునిఁ జేయునంచుదలచు.

క॥ విజయునకుఁ దన్నొనంగుట
 కు జనకుఁడు నవశ్యమొప్పుకొనునంచా నీ
 రజముఖి యువ్వెల్లారుచు
 నిజకాంతుని రాకనోరి నెఱివీక్షించుక.

తే॥ గీ॥ హృదయదయితునిఁ బెడఁబాసి యిందువదన
 అఖిలలోకంబు తనకు శూన్యంబటంచుఁ
 దలచి, వలపోతఁ దానెంతొకలగుదుండె ;
 స్రియవిరహతాపమనుభవ వేద్యమగును.

తే॥ గీ॥ మనసు గలసిన ప్రియజనుల్ మరుగువడిన
 మనఁగవచ్చునె యేరి కీ మహితలమున !
 నందుహృదయేశ్వరుండని యనవరతముఁ
 దలఁచు ప్రియతముఁడెడయైన మెలగవశమె !

మ॥ క్రమమందప్పక తిగ్గుచుండెబుతుచక్రం బిట్టియా యేటిప్రాం
 తమునంగల్గు మహీరుహంబుకడ గీతా జేవిరేలుంబవ
 స్థమితోత్కంఠతతోఁ బ్రియుంగనెడు నూత్నశాలత
 ధైర్యదమం

దమరంబెంచుచునిల్పు. వేసరక, ఆయాసంబుబాటింపకే

మ॥ విజయుండీమఱునాఁడెనచ్చుననియున్విష్టారు-మర్నాడునీ
 రజబంధుండ పరాభిఁగ్రుంకువఱకా రాటంబుతో వేచి, యా
 తుజమంజేరుచుఁ గొంత నేవునలుదిక్కులూచినిట్టూర్చగా
 రజనీ కాంతయె బాలిఁజెందియల నిద్రాజేవి సంపుండయన్.

తే॥ గీ॥ ప్రియుని తెన్నులు జూచునాపెలదికన్నుఁ
 గవకు నిమిషత్వ మొకకొంత కలుగఁజేయ
 యత్న మొనరించి యొకగడియయెఁబయంబు
 నొందుచుండునిద్రాజేవి యొగ్గిగల్గి.

సీ॥ హృదయంబునిండి పాతెడు బాష్పధారల
 నేత్రాంతముల యందెనిల్పఁజూచు
 వేడినిట్టూర్పుల వాడిన పెదవులఁ
 బిన్నగాహసియింపఁజేయఁజూచు
 నలఘువిషాదనంకలిత ముఖాబ్జినిఁ
 బిలుసవ్వు తెరలను జేర్పఁజూచు

నా పులయెదుట సౌఖ్యానందములఁబ్రద
 ించు ప్రయత్నంబుఁ జేయఁజూచు
 నురుతరాంతర పరితాపమొరులయెదుట
 బయలుపడ నీదు శేత యేవగిదిన్నెన;—
 ననుభవములేని వారల కరయనగునె
 ప్రియవియోగజమైనట్టి హృదయబాధ!

సీ॥ “ఎట్టి మనోవ్యధయే? తెల్పువే!” యని
 సానుభూతినిఁ జూపు నకియలకును
 “ఇట్లు కృశించితివేలనమ్మా!” యని
 ప్రేమమైఁ బ్రశ్నించు పితరునకును
 “ఏలనెప్పటివలె నెలనవృత్తేడ”ని
 యనుకంపనడుగు వృద్ధాంగనలకు
 “ఈమె యీ గతినుండనేల?” యంచొండొరుల్
 భాషించుకొను పల్లెవాసులకును;
 యెన్నడును మాటువలుకక యేకతమునఁ
 జెప్పికొనుఁ దన వెతలఁ బ్రశ్నింపనట్టి
 ప్రకృతి సతికిని; దనదు భావంబులందు
 మెలఁగు ప్రియవిజయునకు నా కలువకంటి—

తే॥ గీ॥ ఎవ్వరికి నెప్పుఁ దెలియంగనీయరాని
 బాధయని; దానిదెల్పిన బంధులైన,
 నెట్టిసానుభూతిని దెల్పుహితులునైన
 పరిహసించుకొకప్పుడు పరుల యెదుట—

మ॥ ఎవరేమన్నను లక్ష్యపెట్టదు;- ప్రియుండేరానిచో నిజ నె
ట్లవునో? యెందఱునవువారో? యనుచ త్యంతంబు

దుఃఖంబుఁజెం

దివిచారించు; నొక్కొక్కయప్పుడునిజాదృష్టంబుబాగున్నరెం
డచనాఁడాతఁడువచ్చుచున్నదనివేడ్కఁజెందు నత్యాశమైన-

తే॥ గీ॥ ఆశతో నిట్లు పెక్కునాల్గమె జీవి

తంబు గడపుచు నుండెను;- ధరణిలోన

ననవరత దుఃఖహతులైన జనులు, భావి

యాశచే దుఃఖవిస్మృతి నందుచుఁడు.

తే॥ గీ॥ ఆశయే లేనినాఁడు సన్యాసులైనఁ

గావలయు, లేనిచో బ్రతుకంగవశమె?

గతము, వర్తమానము, దుఃఖయుతములైన

భావినుఖమందఁ గలమని బ్రదుకవచ్చు

తే॥ గీ॥ వృద్ధుడగుటఁ గొన్నాళ్లకాపెఱచి తండ్రి

తనువుచాలించెను విశాలధరణి యందు

దనయనొంటిగవీడి, “యీజననమరణ

దివ్యసర్జన కర్త నీ దిక్క”టంచు.

క॥ జనకునిఁ గోల్పోయిన య

వృనితామణి జీవితంబు వ్యర్థమనుచు నెం

చినదైన; విజయుఁడెపుడై

ననురాఁగలడ నెడు గట్టినమ్మక మొదవక.

తే॥ గీ॥ బ్రతుకు చుండెను జీవచ్ఛవంబుపగిది

వల్లెయందు వసించెడువార లెపుడు

సాయపడుచు నాయమ సతి శ్రద్ధతోడఁ
గాంచుచుండి రెంతయుననుకంపమీఱి.

తే॥ గీ॥ వారములు, మాసములు, పలువత్సరములు
గడచుచుండెను-ప్రకృతిలోఁగలుగదయ్యె
మార్పులేశంబు ; సుఖదుఃఖమయజగంబు
వరలె నిర్వికారముగ నెప్పటివిధమున.

క॥ అనిమేషనిరీక్షణముల

ననవరతముఁ జూచుచును, రవంతవిసుగులే
క, నిరాశజెందఁబోక, ప్రి

యునిచింతన సేయు నితర మొల్లకమదిలోక.

చ॥ “కపటము లేని భావములు గల్గినచూపుల వాడు; నేరికే
నపకృతి జేయనట్టి హృదయంబుగలట్టి యతండు; వంచనం
బెపుడును నాకొనర్పడిటు లే ననుమానముఁజెందరాదు, తా
నెపుడయినన్ననుంగనఁగ నిందకుఁబెంచు నిరాశ యేటికి?”

తే॥ గీ॥ అనిమదిక్ దృశ విశ్వాసమతిశయింపఁ

బెక్కువత్సరాలడచిన పిదపనైన

విస్మరింపదుగీత తా విజయునెపుడు

ప్రత్యహమువేచియుండు నవారితముగ.

క॥ ఒకదినమాత్రోవను నై

నికులిర్వురు బోవుటావనిత కన్గొని యె

తకుఁ బోయె పరుగు పరుగున

వికచాంబుజవదనయగుచు, వేడుకపడుచున్.

తే॥ గీ॥ “నాఁడు విజయునికై వచ్చినారు వీరె”

యనుచుండలపోసి, యప్పుడయ్యలరుఁ బోడి

సంభ్రమముదోచ గడుసంతసమున వారి
 నడిగె ప్రియతముఁ గూర్చియత్యాశతోడ,
 తే॥ గీ॥ వారుక్షణకాల మామెనుతేటిపారఁ
 గాంచి, స్మరణకురాఁగ నాకాంతతోడఁ
 బలుకసాగిరి కొంతసేపటికి గతముఁ
 ద్రవ్వకొంచువిచారంబుఁ దడవికొనగ.

ఉ॥ “ఎన్నటిమాట! యీ విజయుఁడీలైనయధమునందునిన్నుగ
 న్గొన్న ద్విప్రీయవారమునఁ గోమలి! రేలుబవల్లునాతఁడున్
 నిన్నుదలంచుచుండి, మఱికించుచు, “గీత! వినుంగనంగ నిం
 కెన్నఁడు రాను నీవిక సీర్షణ సేయకు”మంచు నేడిచెన్.

ఉ॥ “ఎంతగ నా వియోగమునకేడ్చునొ గీతయు; రెండునాళ్లకై
 యింతటి ప్రేమపాశమున నేటికి బద్ధులమైతి; మైన నొ
 క్కింతసుఖంబుఁగాంచకయె యిట్లేడఁబాసితిమేల!” నంచునో
 కాంతరీ! మా సుమిత్రుఁడధికంబగు దుఃఖమునొందె” —
 నావుడున్.

కం. వీని, పొంగిపొరలు దుఃఖం
 బుచు మదిలోనాఁపికొనుచుఁబొలుపరి యీ భా
 మిని వారల వీడ్కొని, త
 త్తణమే వృక్షంబుఁజేరఁ జయ్యన సరిగెన్.

సీ॥ “నా నిర్షణము లీవాటికి వ్యర్థంబు
 లై ననె—స్వర్గంబునందునుండి
 నా కొఱకై నీవనారతంబుచు నిరీ
 షణ మొనర్చెదవేమొ! కలవిధంబు

నెఱుంగక నేనింతవరకు నిక శ్రమపెట్టి
 నాను- మన్నింపు ప్రాణప్రియుండ!
 నీ సీరీక్షణముల నేటికి సఫలంబు

లోనరింప నరుదెంచుచున్నదానఁ
 దెరువుజూపి నక జెంతకుఁ దీసికొమ్మ—
 కాలమిఁక నేమియును జేయఁజాల'' దనుచు
 స్వర్గధాముఁడైయున్న విజయునిఁజేర
 నరిగె నాచిడ యాత్మసంబరముతోడ—
 ఓం తత్సత్

అంబపాలి

.....

చ॥ కలువలు నవ్వువేళ కల కంఠియొక రై గృహంగణంబునం
గలుగలుమంచు బాదముల కాంచన నూపురముల్

చలింప నం

చలగతి నల్లనల్లన బచారులు సేయుచు కంఠమెత్తి, మం
జులముగ బాడుచుండెగడుసొంపగుభావమయ ప్రబంధముల్

ఉ॥ ఆతలిరాకు బోడియపు డప్పుడు నాట్యము సేయు బాదకం
బాతములందు నందియల చప్పుడు దేవనదీతరంగనం
జాతమనోహరధ్వనుల చందము దోవగ, గాలిలోన జీ
మూతములట్లుకుంతలనమూహమువకాళిని దాండవింపగన్

ఉ॥ అల్లనజేయిసాచి, కట కాభరణంబులు గల్లన, న్నవో
త్ఫుల్లములైన చెంగలువ పూలనుగోసి. సరోజినీలతల్
మెల్లగముట్టియూపును నిమిలితపద్మములందుఁజిక్కి, శో
షిల్లిపడున్నతుమ్మెదలు శింజితముల్పులుపన్విముక్తికై.

ఉ॥ ఆ యమ 'యంబపాలి' యనునాఖ్యుడనరైచువారకాంత, లే
బ్రాయమునందనన్యసులభంబగు నాట్యకళారహస్య మా
ప్యాయము గ్రహించి, మగధాధిపుమన్న నలంది, యప్పరో
జ్ఞాయతనేత్రలుంబడయనట్టి మహావిభవంబులం గనెన్.

ఉ॥ మామిడిలోటలోన రుచి మన్నణిశోభిత దివ్యహర్మ్యలం
దామె వసించు, నప్పటి ధనాధిపులెల్లరహర్షి శంబు నా
కామిని సంగమంబునకుఁ గాంక్ష మెయిం దమవిత్తరాసుల
గాముకులై యుపాయనముగాగ సమర్పణ జేసిరాదటన్.

ఉ॥ అందఱలోననామె మగధాధిపునత్యధికానురక్తి మీ
అం దిలకించు; నాతఁడు గరంబనురాగముదోచనామెచేం
తందన యిచ్చనుండును ముదంబున; నీ గతి వారిప్రేమ పెం
పొందెను, రానురానదియె యొప్పెను గాఢతరానుబంధమై.
క॥ కామంబొక్కొక్కప్పుడు

ప్రేమంబుగమాటు; నదియె పెంపొందిన ని
ష్కామ కృత్యుగఁ బవిత్ర

ప్రేమంబన నొప్పు నదియె పృథ్వీస్థలిలోక.

చ॥ ఇనుఁడవరాబ్ధిక్రమింకిన మహీపతి యా జవరాలు మేడకుం
జనుఁ బ్రతిరాత్తి; యెన్నఁడును జాగొనరింపఁడుమానఁ;
డైన, నా
దినమున జాగుచేసిన, మదింగడు దత్తరహటుదోచ న
వ్వనరుహనేత్రి ప్రేయసుఁడు వచ్చెడు త్రోవలు జూచు
చుండఁగన్.

సీ॥ వదనబింబమున దివ్యతర భావము, లమం
దానందమును, సపూర్వానుభూతి,
సచ్చింత, సంతృప్తి, సన్నతి, విషయ వై
రాగ్యము, నిర్వికారతయుఁ, బ్రస్తు
టముగఁదోచఁగ నిరాడంబరంబుగ భూషుఁ
డరుదెంచె నతి మందయాన మొప్పు;
నతని నైఖరిఁగాంచి, యయ్యంబపాలి చ
కిత యాచు నెదురేగి, కేలుమోడ్చి,
యిట్లు వచియించు, “నేడు మీరేలనిట్లు
ఁబున్నవారు? మిమ్ముజూచుచున్న నా క

పూర్వముగ భక్తిభావంబు బొదలుచుండె
నందుకీ పరిణామ మే నెఱుంగజాల!"

చ॥ అనవుడు బింబిసారుడు ప్రియంగని పల్కు మృదు
స్వరంబునక

“వనరుహగంధి! నేను మన భాగ్యవశంబున గౌతముండు వ
చ్చెను మనరాజధానికి; వసిం చెనుమద్భుహమందు నామహా
త్మునిచరణంబు లంటితిని; డుఃఖచయంబుఁబరిత్యజించితిన్.
క॥ ఆతని దివ్యప్రేమం

బేతీరున మఱవ వచ్చు నింతి! ననుబ్రే
మాతిశయంబునఁగన్గొని

నీతులబోధించె గరుణ నివ్వటిలంగన్.”

చ॥ అనివచియింపనవ్వనిత యచ్చెరువంది, “యివేటిమాటలో
జనవర! పూరుషుండతఁడ; సర్వమువీడి, వసంబులందుఁబ
త్తనములయందుఁదానొకవిధంబునఁగ్రుమ్మరుచుండునెట్టివా
రినితనవారనండతని ప్రేమను దెట్టిదొ? చోద్యమయ్యెడిన్

చ॥ అనుపమలీలఁ బ్రేమికులమైక్షణకాలవియోగమైనసై
పనలవిగాక వర్ణ్యమగు బాధఁగృశించెడు నట్టెనీకు నా
కును గలప్రేమఁబోలినదొకో! జననాయక! సన్యసించి ని
ర్జనవసులందుఁ గ్రుమ్మరెడు శాక్యమునందుని ప్రేమ
యెంచగన్.”

చ॥ అనవుడు నాతఁడిట్లను “జరాచరకోటినిఁ బ్రేమఁజూచు నా
మునివరు ప్రేమ సీవు పువుబోణి! యెఱుంగఁగలేవు; నీకు నా
కునుగలప్రేమస్వార్థమదికొన్ని దినంబులుమాత్రముండునా
తని దగుప్రేమనిత్యమిదితథ్యమటంచును లో నెఱుంగుమా!

చ॥ ఒకరినిఁ బ్రేమఁజూచుచు, మఱొక్కరి హేయముగాఁగఁ

జూచు వా

రి కెటులెఱుంగనొనతని ప్రేమము? పాణిలనెల్లభేదమిం
చుకయునులేక యొక్కగతిఁ జూచునతండు విశాలమానసుం
డ కలువచిత్తుఁడతని మహాప్రణయంబు నెఱుంగవచ్చునే!
ఉ॥ అందఁజూచి యప్పరసలైనను జెక్కిట వేల్పుఁజేర్చి మె
చ్చందగు నా యశోధరను-జందురుఁబోలినరాహులుంజగం
బందలిప్రాణికోటి వడునట్టి మహార్తిఁ దొలంగఁజేయు బు
ద్ధి దన యింటవీడి బహుదేశములం దిరుగాడు భిక్షుఁడై.

క॥ జ్ఞానోదయమైన పిదప

నానాదేశములఁగల జనంబులకును ని

త్యానందంబు లభించు వి

ధానము బోధించె బౌద్ధధర్మగురుండై.

చ॥ శమము, దమంబు, సన్మతియు, తృప్తి, యహింసయు,

సత్స్వభావమున్

విమలజనానురాగమును, విశ్రుతి, యింపగు సాంపుగల్గు నా
తముఁ డమరుండు, విశ్వహిత తత్పరుఁడర్థిజనార్థశాఖి' స
త్తముఁడఖిలార్థ వేది,వనితా! కనలేవుతదీయతత్త్వముల్."

చ॥ అనివచియింప నవ్వనరుహనన తన్మయయశాచు, మానసం
బున భయభక్తి భావములపూర్వములైజనియింపశ్రద్ధతో
వినుచు జగద్గురుండును పవిత్రచరిత్రుఁడనైన బుద్ధుడే
వుని చరణంబుజాతములపూజనార్హి, తరింపఁజింతిలెన్.

క॥ తరువాతి వత్సరంబున

నరుదెంచెను బుద్ధదేవుఁడానగరికి, భూ

వరుణును, ధనాధ్య జనులె
ల్లరుఁ జేరి దర్శనాభిలాషనచటికి -

తే॥ గీ॥ ఆదినంబందఱకు మున్న నంబపాలి
బుద్ధదేవుని దర్శించు బుద్ధితోడ
నండలంబెక్కి, చెలిక త్తియలను గూడి
యతులితా డంబరంబుతో నరిగి, యచట -

సీ॥ సచ్చిదానందంబు, సర్వజ్ఞతయుఁబ్రస్తు
టంబుగాఁ జాటు ముఖంబుతోడ,
పమితకారుణ్య మత్యంత తేజంబుఁ బ్ర
దర్శించు విమల నేత్రములతోడ,
జాలనూర్యప్రభా భాసనూనంబైన
రమణీయ దివ్య విగ్రహముతోడ,
నిశ్చలభావంబు నిర్వికారత గల్గి
మానుషాతీతమా మహిమతోడ

సమలపద్మాసనాసీనుఁడై నవాని
మానవుల నందఱను జరా మరణ రుగ్వి
షాదములనుండి తొలఁగింపుఁ జాలుమూర్త
మరయ సర్వసంగత్యాగి యైనవాని -

తే॥ గీ॥ కాంచి యప్రయత్నముగ నాకలుఁకంటి
సాగిలంబడి మ్రొక్కి, తానల్పిసప్త
పాపములకుఁ బశ్చాత్తాప పడియె; నాత్మ
శక్తికిని సాటియగువేఱు శక్తిగలదె!

క॥ పిమ్మట భయభక్తులు హృద
యమ్మన నివ్వటిల నామె హస్తాంబుజయు
గ్గమ్ము ముకుళించి, “నాడుగ్గ
హమ్మును పావనముఁ జేయ నరుదెండనఘా!”

క॥ అనిప్రార్థించిన గౌతముఁ
డనురాగముతోడ ‘వల్లె’యనె; మోమునలే
తనగవుసంధిల; వేశ్యయు
ననుపమ సంతోషభరితయై మగిడిచనెక -

తే॥ గీ॥ అంత నితరులు నాత్మగృహంబులందు
విందుఁగొనుడని భక్తితో వేడికొనఁగ
నతఁడు, ‘ముందొకవేశ్య విందారగింప
నీయకొంటి’ ననఁగవారెల్లనపుడు -

క॥ ‘ఈ వైశాలీనగరఃసు
లో వేలకొలంది నాధ్యులును సత్కులజుల్
తావక పూజకులుండఁగ
నావేశ్యగృహంబుఁ జొరఁగనానె! మహాత్మా!’

చ॥ అనవుడు ధర్మరాజు నగి
యల్లసనిట్లను, ‘భోగికాంతవ
ర్తనమునుదిద్ది, తిన్నని ప
థంబునఁ జేర్చుట ముఖ్యమంచు విం
దనయితే నామెయింటికి ము
దంబునదొల్తనె; మీకుఁబోలదే

ననుమతించొందు నచ్చెదద
దానతిమీ వెనువెంటఁ బ్రీతితోన్

సీ॥ అనినవారెల్ల రయ్యింబ పాలించిజేరి
పలికిరాచెలికి దర్పంబువెలయ-
“వారకామిని! రాజనరుల నాహ్వానింప
వలెగాని బుద్ధుని వంటియోగి
వరుల నాహ్వానింపఁ బనియేమి? యతడు నీ
వాంఛలేపగిదిఁ దీర్పంగ లాఁడు?
అదిగాక, యెఁడు పుణ్యాత్ముడు; పాపభూ
యిప్తమకా నీయింటి కెటులవచ్చు?
ధనమగల్గినయంత నే కనులపై న
పొరలు గవ్వచునుండె గాబోలు నీకు
యుక్తమెయ్యది యెద్దియయుక్త మనెడు
జ్ఞానముండదె? యిట్టియజ్ఞానమేల”

మ॥ అనిబోధించు ధనేశులంగనుచు న
య్యింభోజ పత్రాక్షి యి
ట్లను, “మీరెల్లరహర్నిశంబులను ద్ర
వ్యంబెల్ల వెచ్చించి నా
యనురాగంబును గోరి బంటులటుల
త్యాశనృదీయాలయం
బునవర్తించుట విస్మరించి యిపుడే
పుణ్యాత్ము లైనారుగా!”

తే॥ గీ॥ ఆమెమాటలు వినఁగ భనాధిపతులు
 ద్రౌపదిగిరినవారి గతికా యుంబు
 నివ్వెఱుజెంది మాటాడ నేరరైరి;—
 అనుకొనని మాట విన్ననట్లగును గాదె !

క॥ ధనికులు బల్కిరి తుద“కో
 వనితా ! కోపంబదేల ! భగవానుండి
 దినమన మావిందుఁ గుడిచి
 చనుదెంచును నేహునీదు నదనంబునకుకా—”

ఉ॥ “ఏలధనేశులార ! యిటు
 తెన్నడు గాద”ను నామె— వారు, “నీ
 కేలవిచార మేమిపుడె
 యిత్తుము వేయవరాలు” నాఁగ— “ని
 స్త్రేలవవించుకేనానఁగ
 నే పదివేల వరాలుఁ నేడు నా
 యాలయమందు బుద్ధుఁడెటు
 లైననువిందగు మాటలేటికికా

అ॥ వె॥ ప్రథమగౌరవంబు వడసెదనే నె బు
 ద్ధునకు విందొసంగి, దోషతతిని
 బాపికొందు నతికృపంజూచి మీరు నీ
 ధ్వావిరహితులగుచు నరుగుడింక.”

మ॥ అనికేల్దోయి మొగిడ్చి మొక్కిన ప్రభు
 ల్లాంభోజ వ్రతాక్షి నే

మనబోకా ధనవంతులెల్లరును నీ
 ర్వాభావముంజెంది, బు
 ధునిజేరంజని, 'స్వామి! యాపడఁతి మా
 తో గర్వమేపారఁజి
 య్యన 'మీవాంభ దృణీకరించెదను, పే
 రాసల్ విడుండాదట'

ఆ॥ ఐ॥ ప్రథమగౌరవంబు వడసెదనేనె బు
 ధునకువిందొసంగి' తొలఁగు, డనుచుఁ
 బరువకైలిఁబల్కివంపించె నవమాని
 తొలము మాకు నేది దోచ'దనిన

మ॥ ఓని బుద్ధుండు స్మితాననుండగుచు 'న
 వ్వేశ్యాంగనారత్నమి
 ట్లానరింపంగలదంచు నేఁ దెలిసియే
 యున్నాడ; సన్మార్గ వ
 ర్తినియై, పూతచరిత్ర యాననఁగ నుం
 దేహంబులే'దంచుతో
 డనె శిష్యాభినిఁగూడి యాయమనుజూ
 డంబోయె హర్షాత్కుండై

కం॥ అరుదెంచిన సిద్ధార్థుని
 సరగున నవ్వేశ్య భక్తిసంభ్రమములు ము
 ప్పిరిగొనఁగ నర్ఘ్యపాద్యా
 ద్యురుసత్కారములఁ బ్రీతునొసరించెదగఁ

కా॥ అంతేవానులఁ గూడి గౌతముఁడు న

య్యబ్రాహ్మీ యింటన్మహా
సంతోషంబున నారగించి యొక నృ
క్షచ్ఛాయ నానీనుడై
నంతంజేరగ వచ్చి, యాయమయు సా
ష్టాంగంబుగా మొక్కి - తా
జెంతఁగూర్చొని తాళ వృంతముల వీ
చే భక్తి సంధిల్లఁగఁ -

తే॥ గీ॥ అంతబుద్ధుడపారకృపార్ద్ర హృదయుఁ
డై, చతుస్సత్య సూక్తుల, నప్తవిధ వి
ధానములను, నిర్వాణ విధంబుఁ దెల్పి,
యుద్ధరించె నవ్వేళ్య నత్యుచితరీతి—

ఉ॥ ఆతరుణీ లలామము ధ

నాదుల నెల్లను భిక్షుకాళికిఁ
వీరితిదలిర్ప దానమొన
రించి, సమస్తము వీడి, యోగిని
వ్రాతము గొల్వ దేశమున - స్వైర విహారము నల్పి
బోధనా

జ్యోతివెలుంగఁ జేసెను మ

హోజ్జ్వల భిక్షుకియై యిలాతలిక

(స మా స్త ము)

మీ రా బాయి

శా|| దివ్యక్రమ సుధాసుధారలను జిం
 దెందొల్లి విశ్వైక సం
 సేవ్యుండౌ మురళీసునోహరుని వం
 శీనాదమాధారలే
 నవ్యశ్రీలలరార నీ మధుర వీ
 ణానాదమందూఁగి వి
 శ్వవ్యాప్తింగనిమించె గీతముల చూ
 పంబంది, శ్రావ్యంబులై.

అకళింకంబగునట్టి నీహృదయ ది
 వ్యాంబోధియందుద్భవిం
 చి, కవిత్వామృత ధానలెల్లెడ నవి
 చ్ఛిన్నంబులై చాటే నేఁ
 టికిసుష్మంబులుగాక పాఠుచును స్మ
 ష్టించున్నిరంతంబు న
 ర్వకశాభ్యర్థుల మానసంబులఁ బవి
 త్రంబైన భావావళిన్

మ|| కమనీయంబగు యుష్మదాత్మ నెఱుంగం
 గాలేక మాఘ్యంబునన్

గుమతుల్ కొండరు తూలనాడినను, బె
 త్తు-ల్నేరముల్లోపి చు
 ట్టములే నిన్ను నిరాకరించినను, ది
 ట్టంబైన నీ చిత్త బా
 ర్థ్యములోపించ దొకించుకంతయును గృ
 హ్మారాధన ప్రక్రియ.

1

తే॥ గీ॥ అదివదియు నారన శతాబ్దమపుడు భార
 తావనిని మొగలు సాదుషాలలఘుశౌర్య
 మెనఁగఁ బొలింపు చుండి రుర్వీశులెల్లఁ
 దలలు వంచి సామంతులై, కొలుచుచుండ-

క॥ రాజస్థానంబునఁ బర
 రాజభయంకరులు మేల్పరాక్రమ ధనులం
 భోజ హితాహిత కులజులు
 రాజత్వము నెరపి రపుడు రసపుత్రులొగిన్.

చ॥ కలదు 'మెరాత'నాఁ బరఁగు
 గ్రామమటన్ రసపుత్ర వంశజా
 తులు స్పృహ నీయ ధర్మనిర
 తుల్ శుభ వర్తను లిందిశేశభ
 క్తులునగు బీదదంపతుల
 కుజనియించెను బుణ్యలక్షణాల్
 గలిగిన బాలికామణియొ
 కర్తు పయోనిధి గొస్తుభంబనాన్.

అ॥ వె॥ శుభఘటికను బుట్టి, చూచువారలకు న
 చ్చెరువు గొల్పునట్లు జెలంగుచున్న
 ముద్దుబిడ్డజూచి పుణ్యదంపతులుమో
 దమునుబొంది కొల్చి రమరవంద్యు.

మ॥ భగవల్లీలల చాయలదెలియు న
 ద్యమ్యంతోకండేగి యా
 భగవద్భక్తి విధంబు దెల్పి, యటన
 బాబలామణిగాంచి, “యా
 జగతికై దేవగుణ ప్రచారమునకై
 జన్మించె నీయింట నీ
 సుగుణజ్యోతి” యటంచు దెల్పి చనెనా
 శుభ్రాంగి దీవింపుచుకా.

క॥ ఆ బాలికామణికే మో
 రాబాయి యనంగ బేరురాజిలైన, గా
 రాబంబున బెటుగుచు వి
 ద్యాబుద్ధులనేర్చె బాల్యమండలఘృగతికా.

క॥ గొనముల గనియై, యందు
 బున నురకాంతలను మించి, పుష్పమునకు వా
 ననవలె గాంధర్వంబున
 వినుతిగడసి కవితజెప్ప విధములనరసెకా

క॥ అనిశము తలిదండ్రులు కృ
 ప్తుని మూర్తికిఁ గూజనేయఁజూచి జననితో

సనియె నొకనాఁడు కుతుకల

బున నీతని గొల్వనేమి పుణ్యము యనుచుకొ-

క॥ అందులకాగేహిని తన

యం దన యంకమునఁ జేర్చి యనురాగముతో

నందాత్మజుని ప్రభావం

బుందెలిపెను, భక్తిమార్గములఁదెలివొందకొ-

సీ॥ “బృందావనింఁగు బృందముల్లేపుచుఁ

దిరిగె గొల్లలఁగూడి కరుణావెలయ,

యమునానదీనైకతముల న్రజాంగనా

వితతితోనొసరించె విహరణంబు,

తనకు హాసి యొసర్పడలఁచి పచ్చిన చుట్ట

రాక్షసులఁగూల్చె రాముఁగూడి,

భక్తితోఁగొలుచు కుబ్జాప్రముఖులనెంద

తొడఱినో ప్రేమమెనఁగఁబోచె

నకుని తత్త్వంబునెఱిగి భీష్మాదులెల్లఁ

బడిసిరనితర లభ్యమాపదవి, సరయ

నీశ్వరుని సన్నిధింజేర నిచ్చగించు

బుఱులునుమ్మ గోవికలు నీరేజనయన!

క॥ ఈదేవుని తత్త్వము బ్ర

హ్మానులు బోధింపఁజాలరట! నాతర మా

నే! దివ్యజ్ఞానము సం

పాదించుము తనయ! నీకు భద్రంబగుతకొ.

క॥ భగవంతుని మహిమంబున్
దగ నెఱిగి ధృవస్థితైగనకవలె, ట్టణికం
బగు జీవితంబు సార్థక
మగునట్లునరింపవలె సమంచితభక్తికై.”

తే॥ గీ॥ అనుచు జనని కూతునకుఁ బ్రియమునఁజేసి
నట్టి సదుపదేశంబున కాత్మనలరి
నాఁటినుండియే కృష్ణుననారతంబుఁ
గొలువమొదలిడె మదిబత్తి మొలకలెత్తె.

క॥ తన సర్వస్వంబున కృ
ష్ణునకు సమర్పింపసెంచి, సుఖవాంఛలకె
ఘ్నను మనమునఁ దావీయక
యనవరతము భాగవతుల యాశ్రయముఁగనెక

క॥ మీరాసుగుణలతావళి
పారెకదేశంబు నాల్గువంకలకును నా
నీరేజిగంధి కీర్తుల
సారథములు గుప్పమనె వికలయందెల్లెక.

తే॥ గీ॥ ఆపుడు మేవాడు యహవరాజ్యాభిషిక్త
కుంభరాణా విభుండు తద్గుణములరసి
కాంచెనామెను దేవేరి గాఁగఁ గోరి
పెద్దలందఱు మిగుల సుప్రీతిఁ జెంద,

క॥ అనుదిన కృత్యంబులు దా
ననవరతంబీశ్వరార్పణా దృఢమతియై

యెనురించును నిన్దిచ్చగ

వన జపలాశంబుమీఁది వనబిందువటుల్.

తే॥ కుంభసింహుఁడు రాజుగాఁ గునలయాత్రి
పట్టపుఁ నేవియయ్యె నప్పటికి నైన
నామెచిత్తంబు సనదు రాజ్యంబు వైపు
భక్తిమించినదే రాజ్య పదవి యరయ !

తే॥ రాజు మిగుల రసజ్ఞుఁడారామములను
జేయసింగుఁడి విహంగింపఁ బ్రీతిసేయు -
రాణిదృశభక్తి నేమందిరమున నైనఁ
గృష్ణునేకతమునఁ గొల్పఁ బ్రీతిసేయు.

తే॥ రాజు రాణి సోయగము వర్ణనము సేయు;
రాణి కృష్ణుని సొగసు వర్ణనము సేయు;
ప్రేమగీతుల నెపుడు వినించురాజు;
కృష్ణగుణములఁ గిర్తించు నెపుడురాణి.

తే॥ ఐహికంబులఁ గాంక్షించు నాప్రభుండు -
పారమార్థికముంగోరుఁ బ్రభియెపుడు -
ధవుని యాదేశములు తలఁ దాల్చిగూడ
నవ్వుకొనుచుండె నామె మచంబునందు.

తే॥ ఎగిడి దిగిడి చక్రంబుల నెనసియుండి
వారిదాంపత్య శకటంబు వక్రగతుల
నడుచుచుండెను - నృపుని మానసమునందు
తలుగకుండెను ప్రేమ యా తరుణి పట్ట -

క॥ ఏకతమున నొకనాఁడా

భూకాంతుని వేఁడరాని మదముదలిర్పక

(శ్రీ) కృష్ణాలయ మొక్కటి

వే కట్టింపుమని వినయవినయిత ముఖ్యులై,

తే॥ భార్యపలుకాతనికి శిరోధార్య మగుట

నపుడె యాగ్రముముననొక్క యాలయంబు

నిర్మితము సేసె; సచట న నేకభక్త

యతిగణంబులు సేరె సత్యాదరమున.

తే॥ మొదటినాఁడు సరేంద్రుఁడు ముదితఁగూడి

రాజలాంచన యుక్తుడై రాజగజము

నెక్కి యతల వైభవమున నేగుదెంచి

కృష్ణుఁ బూజించె; భక్తులఁ దృప్తి పఱచె-

తే॥ కృష్ణమహిమాతి శయమును గీరితించి

యాశుధారగఁ బెక్కు గేయములు వాడె

రాని వీణియ మీటుచు; ప్రాజ్ఞులెల్లఁ

బరవశంబున వినుచు నచ్చెరువు నొంద.

తే॥ శేషమాపును వీణా ధరించిరాని

యాళిజనముల గూడి కృష్ణాలయమున

కనుదినంబరుగు పెఱిగి యధిపుఁడొక్క

నాఁడు కడువిచారంబున నాతినాసి.

మ॥ 'అరయంగా మనత్తత్రియాంగన, లనూ

ర్యం పశ్యతీవిష్ణు డి

క్కరణిక్ వీధులనంచరించు నెడ లో
 కంబెంత నిందించునో
 యరదంబులరులందలంబులును తీ
 వా! కాల్పడంబోవ సం
 బరమా! పట్టపురాణిలీక్రియనొన
 ర్పంబాడియా కోమలీ!

తే॥ అనినఁబతిలోడ నాభక్తురాలు నవ్వి
 'ఏటికీబంధనంబులువ్వీశ! నేను
 లోకమునకు జంకను; కృష్ణలోలమగుచు
 స్వేచ్ఛగాఁ దిరుగాడు నాచిత్త,' మనియె.

తే॥ రాజుకోపించియును బ్రయురాలి కేమి
 బదులుచెప్పఁజాలక తన హృదయమందు
 మిగులఁగుమిలెను, 'నెవరును మిరసట్టి
 యాజ్ఞమీఁదగదా రాణి' యనుచుఁదలఁచి.

2

క॥ నవరత్నములన నెల్లడ
 లవినుతిగనినట్టి సత్కళావిదులను రే
 ల్బనలు తనవెంట నిడుకొను
 నవరసవిడుడగ్బరొక్కనాఁడు ముదితుఁడై.

క॥ మిఠాసంగీతమున వి
 శారదయని వినతిమెయిని సభ్యుఁడొకఁడు ద

రాబ్రరున విన్నపమొసరుపఁ
గోరఁదొడఁగె నాకు పాడుకొనుచుండ విసక-

తే॥ రాజపుత్రులతో నకారణరణంబు
దెచ్చికొనుకార్యమని మదిఁదెలియుఁగాన
'తానసేక' నామ గాన విద్వాంసుతోడ
మాటు వేసంబునంజనె మనుజవిభుఁడు.

తే॥ నగరివెలుపల గుఱ్ఱముల్ దిగి, యిరువురు
మందిరంబునకరిగి, రామాలలామ
తెన్నయత్వమునంబాడు ధ్యానగాన
ములకు మైమఱిపొంది బొమ్మలవిధాన

తే॥ చేష్టుడిగియట్లే కొంతసేపులిలిచి
'అహహ! ధన్యవాదంబులోయమ్మ! నీకు-
రాలు గరగించుపాట! లోరంపుఁగవిత!
మధురగంభీర భావ మమలవచస్సు!!

ఉ॥ కమ్మయు గంటముంగొనక,
కమ్మనిగిశము తెల్లువాసినా
వన్నరొ! యాశుధారనహ
హ! తనయంతటఁదానె శబ్దజా
లమ్మరుదెంచి నీమదిఁ ద
లంచినతొవుల నిల్చు రాగ తా
ళమ్మల చొప్పేదప్పక, స
లక్షణమై మృదు భావయుక్తమై?

మ॥ అని శ్లాఘించుచుఁ బోవునప్పుడు సమూ
 ల్యంతైన హారంబు ని
 చెప్పను భూనాథుఁడు, “కృష్ణ దేవునకుఁగాఁ
 జేకొమ్ము దేవీ! యిదే
 యనుమానింతు విచేల?” యందసఁగ న
 య్యబ్జాక్షి భక్తాభిల
 నను, “మియిష్టము దెల్పుఁడయ్య! యిదిగ్రా
 హ్యంబానె నాకీయెడక!”-

క॥ నా విని భక్తులనిరి, “యో
 దేవీ! కృష్ణార్పణమహి తీసికొనుము; నీ
 కీచివరముఁ దెలుపఁగలమె!
 యీ వెలుగఁజే మమ్ము సదుగనేల? జనసిరో!”

తే॥ అప్పుడు మీర యారత్నాల హారముగొని
 యందఱుం జూచుచుండఁ గృష్ణార్పణమని
 కృష్ణమూర్తికి భక్తి నర్పించె; సంతఁ
 జెప్పిరావార్త నెవ్వరో క్షి తివరునకు.

క॥ హారంబిచ్చిన వారలు
 ద్వారంబును దాటినంత భక్తాకృతులన్
 దూరంబుజేసి, రాతుల
 తీరునఁ బరుగెత్తిరనునఁ దెలసెఁ బ్రభునకుక.

తే॥ “పరులు గనరానియట్టి మా భామినులను
 గపట సన్యాసులై వచ్చి కాంచినారు,

వారి కలవిధమొలుగఁగా వలయు" ననుచు
నిచ్చుహారంబు రత్నపరీక్షకునకు.

లే॥ "నార్యభాముఁడుదప్ప భూజానులెవరు
దాల్చుఁగాఁజూడనిట్టి నల్లముల" ననుచు
బలికె వైకటికుఁడు; - 'మొగ' పాదుమాహ
తంత్రమే'యని కుంభండుదలచెనుదివి.

క॥ 'వారి నననేమిపని య
వ్వారి గ నిలువిడిచి యిచ్చునచ్చినపగినిక
మీరా తిరుగఁగఁ జూడన
నేరంజే వారి'దనుచు నిట్లూర్చి; - వెంక.

క॥ కోపంబున నభవారిని
భూసుడు రావి చి నర్వయను వినుచుచు "సి
పాపాత్ముఁగాలి కతిమున
మాపగును శౌరవంబు మంటంగలిసెన్.

క॥ కావున నేడే మీరా
దేవికి విషమొసఁగవలయుఁ దివిరి; -" యనిన నా
భూవిభుతో మృతులొటులఁ
గావింపకుండనిన రాజు కడు కుపితుండై.

క॥ 'నాయాజ్ఞ మీఱఁజూచెద
రా! యింతటి సాహసంబ! యరయకయేనే
వేయిటు జెప్పితినా!' యనఁ
జేయు దేమియును లేక చెచ్చెటనారున్.

సీ॥ మాతృసమాన సుమ్నా యి నేరంబు
సహియింప లేనున శక్తిలేక,

- భక్తురాలి నిటుల బంధనంబుల నుంవఁ
 చాడికాదని చెప్ప బలములేక,
 ఆ మహా సాధ్వీలలామంబు నెఱుంగవు,
 వలదురాజా! యస నలనుగాక,
 ఘోరవిషంబెట్లు గ్రోలునో! యిట్టి య
 న్యాయంబు గూడ దంచునెగ లేక,
 విభునియాజ్ఞ మాతాడ కెఱచి, తలలు
 వంచి, యేకీడు మూడునో యంచు మదిని
 తత్తరము నోచు బోయిరందఱును మగిడి
 తిరముగాఁ బరమేశ్వర బ్రార్థించు కొనుచు.
- తే॥ రాజు విషపాత్రముండెచ్చి రాణియెదుట
 నుంచి, “నీవల్ల దలవంపు లొదవె మాకు,
 రాణివానంబుఁ జూచె బరాయివాడు.
 నాతి! నిండమేలో! మరణ బు మేలో!
- క॥ ఆలోచించి, విషంబును
 గ్రోలుము నీ” వనిన యంతః గోమలి యా నిం
 దాలాపంబులు సైవక
 నేలకొఱుగ దెబ్బవడిన నీడమక్రియక-
- తే॥ కొంతసేపై న విదప నక్కోమలాంగి
 తెప్పిరిలి, లేచి కృష్ణుని దివ్యమూర్తిఁ
 గాంచి మ్రొక్కుచు హస్తయుగ్మంబు మొగిచి
 ప్రార్థనఁబు సేసె నిట్లని భక్తి మెయిని,
 మ॥ “ననునీలోకము విశ్వసింప దిది య
 న్యాయంబు;- నామానసం

బును నీవొక్కడఁవే యెఱింగెదు సితాం

భోజాత్మ! నానాధుఁడే

యనుమానించె; నిదేటి జీవిత విశీ!

హాలాహలంబిచ్చినా

రనుమానింపక త్రాగెనక నగుచు, దే

వా! ఆజ్ఞయే నాకింక!"

శా॥ రాజావైపు మొగంబు నేల యను, "నో

రాజగ్రణి! నీవు నా

ప్రాణాధీశుఁడవీభవంబున; నినుక

బ్రార్థింతు, భక్తై కనం

త్రాణుండౌ నారిచ దపద్మముఁ జే

రంబోవ దీవింపుమి

క్షోణిన్నిన్ సుఖపిట నైతినని న

గ్రోపింప బోకాత్మలోక-

శా॥ ఉక్తిం యక! పామరుండువలె నీ

పున్నాపు మిథ్యాభ్రమక;

సర్వజ్ఞుండగు కృష్ణుఁడే యెఱుగు నా

చందఁబు; నీవంశపుం

బర్పుఁగాచట నాకు ధర్మమెకదా!

భక్షితుఁ డెమ్మి వివం

బుర్వీక శాశ్వతమా యశంబుఁగని య

త్యుత్సాహముంబొందుమి!"

తే॥ ఆపచు వివమును మధురవయస్సువోలె

గ్రోలె గృష్ణనిఁ గీర్తింతుకొనుచు మదిని,

నామె నీర్వికారకోజూచి యవని విభుఁడు
నిష్ప్రేతఁడైంది బొమ్మనానిలిచె నచట.

తే॥ భార్య వహిమాతిశయమును బస్తుతించి,
కృష్ణకారణికత్వంబుఁ గీర్తిసేసి,
తక్కుఁజేసితిఁచు నెదంబలంచి,
శిరమవంచి రాజకిగె మంఁరము విడచి.

తే॥ ఐహికంబులు హేనుంబులునుచు దలంచి,
యాత్రజనులను విడచి భక్తాళిఁగూడి
యరిగి బృందావనంబున కచటఁ గృష్ణ
గుణములంకాడ కొనుచుండె గుఱలయాత్మి-

క॥ 'మీరా ప్రభుండ ! యెగిరి
దారీ!' యని యిష్టదైవతంబును జరివే
పారన్నరింపుచు; భక్తులు
సేకొలువ నచటనే వసించెఁ బ్రియమునకా.

ఉ॥ భ్రాతృః గోర, దైహిక సు
ఖంబులనొల్లదు, లోకనిందకై
భీతిల, దంబుజాక్షుని ప
విత్ర పదద్వయ చింతనంబునం
ప్రీతిఁలిర్ప దిక్ష్మయగు
ప్రేయసుధా రసధారలట్టి న
ద్గీశముఁల్లి శాశ్వతపుఁ
గీర్తిగడించె ధరాతలంబునకా.

మ॥ 'అమితానంద మసూమా కరుణ ది
వ్యజేను నేతాంబు జా

లిముల. దుట్టి పడంగ నాననము మీఁ
 ద స్పందహాసంబు నా
 ట్టము సేయన్ భవదీయమూర్తి క్రతిచో
 టగ్గన్నులంగట్టిన
 ట్లు మనోరింజక మామఁ గప్పదెడు నె
 ప్పుగా సమతూబునకొ.
 నీలాంబుదశ్యామ! నీలాన విద్యుల్ల
 తంబోలె లీ మై తనియఁదలఁతు
 క్త్యనఁతటసిండి వెలుగుపరంజ్యోతి
 రూప! నీలో నీదీపకలిః
 కలిసిపోవలెనని కాంక్షి-తు- నీపూవు
 (నీపదంబులగాళి నెగడుఁగాక!
 ఈ విశ్వమున జనియించినందులకు నే
 నొనరింపదగిన దేమున్నదింక?
 అనుభవించితిఁజూచు, నియాంబురాళి!
 చేర్చుకొనమయ్య! నీలాన శ్రీశ! నన్ను
 అనుచుఁ గృష్ణానీలా లీనమయ్యె మీర;
 మేదిగీ శుడువచ్చె నేమిఁపునునుచు.

ఓం తత్సత్

సంపూర్ణము

Handwritten text at the top of the page, likely a header or title, written in a cursive script.

Handwritten text in the upper middle section, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text in the middle section, featuring a mix of cursive and some more formal script.

Handwritten text in the middle section, appearing as a single line of cursive script.

A small handwritten mark or symbol, possibly a decorative flourish or a specific character.

Handwritten text in the middle section, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text in the middle section, appearing as a single line of cursive script.

A small handwritten mark or symbol, possibly a decorative flourish or a specific character.

Handwritten text in the middle section, appearing as a single line of cursive script.

Handwritten text in the middle section, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text in the middle section, appearing as a single line of cursive script.

Handwritten text in the middle section, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a footer or concluding remarks, written in a cursive script.

